

§ 50

Asianro 8746/02.08.00.01/2017

Kilpailun rajoittaminen

Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi Henkilökuljetusten järjestäminen

Kilpailun rajoittaminen vuonna 2013

Koko Kuopion paikallisliikennettä hoiti yksi liikenteenharjoittaja 1980-luvulta alkaen linjaliikennelupien perusteella 1.7.2014 saakka, jolloin järjestämisvastuu joukkoliikennepalveluista siirtyi liikenteenharjoittajilta toimivaltaisille viranomaisille.

Ennen muutosta Kuopiossa oli selkeä poliittinen tahtotila, että paikallisliikenteen monopoli tulee saada purettua muutostilanteessa. Niinpä ensimmäistä viranomaisen järjestämää paikallisliikenteen kilpailutuksen suunnittelun varten perustettiin työryhmä, jossa oli päättäjiä Kuopiosta ja Siilinjärveltä. Työryhmä päätti edistää joukkoliikennemarkkinoiden toimintaa rajoittamalla kilpailua määräävän markkina-aseman tai monopoliaseman välttämiseksi. Tavoitteena oli kilpailun säilyttäminen alueella ja sitä kautta turvata viranomaisen kannalta kohtuullinen hintataso myös tulevaisuudessa.

Paikallisliikenteen kilpailussa vuonna 2013 tilaaja varasi itselleen oikeuden olla hyväksymättä yhden tarjoajan tekemiä tarjouksia siltä osin, kun tarjousten hyväksyminen johtaisi määräävän markkina-aseman tai monopoliaseman syntymiseen toimivalta-alueella. Ratkaisussa yksi tarjoaja pystyi saamaan viidestä kohteesta korkeintaan kolme siten, että hyväksyttävät kohteet eivät olleet automäärältään kolme suurinta.

Hankintalaki 75 §, hankintasopimuksen jakaminen osiin

Hankintayksikkö voi tehdä hankintasopimuksen erillisinä osina ja määritellä kyseisten osien koon ja kohteen. Jos hankintayksikkö ei jaa hankintasopimusta osiin, sen on esitettävä jakamatta jättämisen syyt hankinta-asiakirjoissa, hankintapäätöksessä tai hankintamenettelyä koskevassa erillisessä kertomuksessa.

Hankintayksikön on ilmoitettava hankintailmoituksessa, voiko tarjouksen antaa yhdestä, useammasta vai kaikista osista. Jos tarjouksia voi antaa useammasta tai kaikista osista, hankintayksikkö voi rajoittaa niiden osien määrää, joihin saman tarjoajan tarjous voi tulla valituksi. Tällöin hankintayksikön on ilmoitettava hankintailmoituksessa niiden osien enimmäismäärä, joihin saman tarjoajan tarjous voi tulla valituksi. Hankintayksikön on ilmoitettava hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä säännöt, joita se soveltaa ratkaislessaan, mihin osaan tarjoajan tarjous tulee valituksi, jos tarjoajan tarjous tulisi valituksi hankintailmoituksessa ilmoitettua enimmäismäärää useampaan osaan.

Hankintayksikkö voi yhdistää useampia osia tai kaikki osat samaan hankintasopimukseen. Hankintayksikön on ilmoitettava hankintailmoituksessa, mitkä osat tai osien ryhmät se voi yhdistää.

20.09.2018

Nykytilanne

Tällä hetkellä paikallisliikennettä hoitaa kolme liikenteenharjoittajaa. Paikallisliikenteessä määräävä markkina-asema on hyvin lähellä, sillä liikevaihdosta reilut 76 %, linjakilometreistä 74 % ja automäärästä reilut 77 % on samalla liikenteenharjoittajalla. Jos seuraavassa kilpailussa näyttäisi tarjousten perusteella syntyvän määräävä markkina-asema, tulisi hyväksyttävän liikenteen määrää rajoittaa sen liikenteenharjoittajan osalta, jolle määräävän markkina-asema syntyisi.

Rajoittaminen paikallisliikenteen kilpailussa 2018

Paikallisliikenteen kohteista kolmen kohteen sopimus päättyy kesäkauden 2019 alussa. Liikenteet tulee kilpailuttaa vielä kuluvan vuoden aikana, jotta liikenteenharjoittajille jää riittävästi aikaa järjestelyihin.

Kilpailutettavaksi tulevat pienkalustolinjat sekä linjat 4, 8 ja 30-40. Pienkalustokohde on niin pieni, että sillä ei ole kokonaisuuden kannalta merkitystä. Linjoista 4, 8 ja 30-40 muodostetaan kaksi kohdetta, joiden automäärät ovat lähes saman suuruiset. Näiden osalta tilaajan tulisi varata itselleen oikeus olla hyväksymättä yhden tarjoajan tekemiä tarjouksia siltä osin, kun tarjousten hyväksyminen johtaisi määräävän markkina-aseman tai monopoliaseman syntymiseen toimivalta-alueen paikallisliikenteessä.

Hyväksyttävät tarjoukset ratkaistaan tilaajan kannalta kokonaistaloudellisesti edullisimman kokonaisuuden perusteella. Yhden tarjoajan tehdessä edullisimman tarjouksen molemmista kohteista, ja tarjousten hyväksyminen johtaisi määräävän markkina-aseman tai monopoliaseman syntymiseen, jätetään hyväksymättä se tarjous, jonka piste-ero toiseksi halvimpaan tarjoukseen on pienin. Rajoitusta ei kuitenkaan käytetä, jos kohdekohtainen piste-ero halvimman ja toiseksi halvimman tarjouksen välillä on yli 10 %.

Vaikutusten arviointi

-

Esitys

Esitän joukkoliikennelautakunnalle päätettäväksi, että seuraavassa paikallisliikenteen kilpailussa varataan viranomaiselle mahdollisuus rajoittaa kilpailua määräävän markkina-aseman tai monopoliaseman syntymisen estämiseksi edellä esitetyillä periaatteilla.

Valmistelija

Seija Pasanen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5424

Päätösehdotus

Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi

Lautakunta hyväksyy joukkoliikennepäällikön esityksen.

Päätös

Matti Venäläinen esitti, että rajoitusta ei käytetä linjojen 30-40 ratkaisussa. Tuula Niskanen kannatti Matti Venäläisen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska on tehty esittelijän esityksestä poikkeava, kannatettu esitys, pidetään nimenhuutoäänestys siten, että ne jotka ovat esittelijän ehdotuksen kannalla, äänestävät jaa, ja ne jotka ovat jäsen Venäläisen tekemän esityksen kannalla, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin neljä jaa-ääntä (Pääkkö, Partanen, Seppälä, Vartiainen) ja kaksi ei-ääntä (Venäläinen, Niskanen), joten lautakunta oli hyväksynyt esittelijän päätösehdotuksen.

